

AUTONOMNÍ A HETERONOMNÍ HODNOCENÍ PROFESNÍCH KOMPETENCÍ V DIALOGU MEZI PROVÁZEJÍCÍM UČITELEM A STUDENTEM

AUTONOMOUS AND HETERONOMOUS ASSESSMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCES IN A DIALOGUE BETWEEN THE MENTOR TEACHER AND THE STUDENT

Kratochvílová Jana, Horká Hana

Klíčová slova: autonomní a heteronomní hodnocení; profesní kompetence; provázející učitel; reflektivní model

Key words: autonomous and heteronomous assessment; professional competence, mentor teacher, reflective model

Příspěvek se zaměřuje na otázky funkčního propojování teoretických znalostí o výuce se zkušenostním učením na pedagogických praxích. Navazujeme na staronové diskuse o redukci „napětí“ mezi teorií a praxí v přípravě učitelů, které vedou k různým návrhům řešení, např. k přijetí konceptu duálních epistemologií (Russel, 2017 a Martin, 2017), k vytváření „příležitosti k učení“ (Sharon Feiman-Nemser a Margret Buchmann, 1987) ve vzájemné spolupráci vysokoškolských a provázejících učitelů.

Ve fungujícím společenství praxe může mít forma spolupráce i podobu sumarizující reflektivní debaty v závěru praxe, v níž v dialogu prolíná heteronomní hodnocení provázejícího učitele s autonomním hodnocením studenta o možnostech jeho rozvoje. Sledování rozdílů mezi hodnocením obou aktérů se stalo předmětem našeho výzkumu. Jeho cílem bylo zjistit, jak se vyvíjí náhled studentů a provázejících učitelů na rozvoj profesních kompetencí studentů v průběhu tří semestrů praxí. Byly stanoveny následující výzkumné otázky: 1. Jaký je rozdíl mezi autonomním hodnocením profesních kompetencí studenty a heteronomním hodnocením provázejícími učiteli v 9. semestru studia?; 2) V kterých kompetencích vnímají studenti a učitelé největší pokrok? Vyhodnoceno bylo 44 hodnoticích archů od studentů za 7., 8. a 9. semestr studia a 124 hodnoticích archů od provázejících učitelé.

Výsledky potvrzují rozdíly v heteronomním a autonomním hodnocení profesních kompetencí a v jejich rozvoji v průběhu tří semestrů. Ukazuje se také, že posouzení aktuálního stavu jejich rozvoje umožňuje formulování cílů pro další rozvoj studenta. V závěru studie jsou uvedeny návrhy podporující rozvoj profesních kompetencí studentů na základě systematického využití autoevaluačního nástroje v praxi všemi zainteresovanými účastníky.

Abstract: The paper focuses on the issues of functional interconnection of theoretical knowledge about teaching with experiential learning during teaching practicum. We continue old new discussions about reducing the ongoing “tension” between theory and practice in teacher training that lead to various solutions, such as adopting the concept of dual epistemologies (Russell, 2017 and Martin, 2017), creating a “learning opportunity” (Sharon Feiman-Nemser and Margret Buchmann, 1987) in cooperation of university and mentor teachers. In a functioning community of practice, the cooperation can take the form of a summative reflective debate at final stages of teaching practicum in which dialogue interposes the heteronomous assessment of a mentor teacher with an autonomous assessment of a student and the possibilities of his/her development. Tracking the difference between the assessments of both actors has become the subject of our research. Its aim was to find out how students and mentor teachers create their views of a development of professional competences of students during three semesters of teaching practicum. The following research questions have been stated: 1) What is the difference between an autonomous assessment of professional competencies by students and a heteronomous assessment by mentor teachers in the 9th semester of study?; 2) In which competencies do students and teachers perceive the greatest progress? The data analysis involved the evaluation of 44 assessment sheets from students in their 7th, 8th and 9th semesters of study and 124 assessment sheets from mentor teachers. The results confirm differences in heteronomous and autonomous assessment of professional competences and their development over three semesters. It also turns out that the assessment of the current state of their development allows formulation of goals for further development of students. The final part of the study contains suggestions supporting the development of students’ professional competences based on systematic use of the self-evaluation tool in teaching practicum by all involved participants.

Literatura/References:

- Atkins, S., & Murphy, K. (1993). *Reflection: A Review of the Literature*. Journal of Advanced Nursing, 18, 1188–1192.
- Russell, T. (2017). *Improving the Quality of Practicum Learning: Self-Study of a Faculty Member’s Role in Practicum Supervision*. Studying Teacher Education. A journal of self-study of teacher education practices, 13(2), 193–209.
- Webb, A. S. (2013). *Professional Development for Adjunct Teaching Faculty in a Research-Intensive University: Engagement in Scholarly Approaches to Teaching and Learning*. International Journal of Teaching and Learning in Higher Education, 25(2), 231–238.